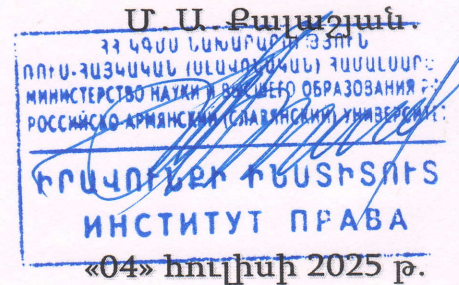

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝

Իրավունքի Ինստիտուտի տնօրեն

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի

Ամբիոն՝ քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության

Հեղինակ՝ Ի. Գ. Թ., Յուրաշյան Մ. Ս.

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ «Ապացուցման տեսությունը ՀՀ քրեական դատավարությունում»

Մագիստրոս կրթական ծրագիր՝ 042101.04.7

«քրեական իրավունք և դատավարություն»

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7

1. Աերածուրթ ոււն

Ապացույցների տեսությունը քրեական դատավարության առանցքային ինստիտուտներից է, որը ապահովում է քրեական վարույթի օրինականությունն ու արդարացիությունը: Ապացույցների հավաքման, ամրագրման, գնահատման և օգտագործման սկզբունքներն ու մեթոդները իրավական պետության կարևորագույն երաշխիքներից են:

Դասընթացը նպատակ ունի ուսանողներին փոխանցել տեսական և գործնական գիտելիքներ ՀՀ քրեական դատավարությունում ապացույցների համակարգի, դրանց աղբյուրների, ձևավորման մեխանիզմների, ինչպես նաև ապացուցողական գործունեության ձևերի վերաբերյալ:

2. Դարընթացի նպատակն ու ինդիքները

Նպատակ

Ուսանողների մոտ ձևավորել համակարգային պատկերացում ապացույցների էության, համակարգի, գործընթացում դրանց դերի ու իրավաչափության մասին:

Ինդիքներ`

- ուսումնասիրել ապացույցների իրավական կարգավորումը ՀՀ քրեական դատավարական օրենսգրքով,
- բացահայտել ապացուցման սուբյեկտների լիազորությունները,
- զարգացնել քննադատական մտածողություն ապացույցների գնահատման ընթացքում,
- ապահովել գործնական վերլուծության կարողություն:

Դասընթացի մուտքային պահանջները

Դասընթացին մասնակցելու համար ուսանողը պետք է տիրապետի քրեական դատավարության և քրեական իրավունքի հիմնական օգյաբանական դրույթներին (բակալավրիատի մակարդակում), կարողանա աշխատել օրենսդրական և դատական աղբյուրների հետ, ինչպես նաև հասկանա ապացուցման ընդհանուր կառուցվածքը քրեական գործերով:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան

ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքները՝

1. ՀՀ քրեական դատավարական օրենսգրքի ապացուցման ինստիտուտի կառուցվածքը և սկզբունքները:
2. Ապացույցների տեսակները, աղբյուրները, օրինականության չափանիշները:
3. Ապացուցման սուբյեկտների լիազորություններն ու միջնորդությունների իրավական կարգավորումները:

Հմտությունները՝

▪ Գիտելիքի կիրառման հմտությունները՝

1. Իրավական փաստերի արժեւորում և ապացուցողական հիմքերի վերլուծություն:
2. Իրավաչափ միջնորդությունների կազմում և դատավարական դիրքորոշման ձևավորում:

▪ Ընդհանրական իմացական հմտությունները՝

1. Տվյալ քրեական գործի շրջանակում ապացույցների համակցված վերլուծության իրականացում:
2. Դատական և քննիչ պրակտիկայում ապացույցների կիրառելիության գնահատում:

Կարողունակությունը (կոմպետենցիան)՝

▪ Ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը՝

1. Ինքնուրույն աշխատել ապացուցողական փաստաթղթերի և նյութերի հետ՝ հիմնավորելու դատավարական դիրքորոշում:
2. Կրել պատասխանատվություն իրավաբանական որոշումների հիմնավորվածության և իրավաչափության համար ապացուցման փուլում:

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

- Տեսական դասախոսություններ՝ դատավարական նորմերի մեկնաբանությամբ:
- Սեմինարներ՝ հիմնված կոնկրետ գործերի վերլուծության վրա:

- Գործնական վարժանքներ՝ ապացուցման սխեմաների մշակումով:
- Ինքնուրույն առաջադրանքներ՝ միջնորդությունների, դիրքորոշման փաստաթղթերի մշակում:

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «Իրավաբան՝ քրեական դատավարության ոլորտում» մագիստրոսական ծրագրի պարտադիր բաղադրիչներում՝ **3 ակադեմիական կրեդիտ (144 ակադեմիական ժամ)** աշխատատարությամբ, որից **18 ակադեմիական ժամ** նախատեսվում է սեմինարների և գործնական պարապմունքների համար:

Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել **1-ին ուսումնական տարվա 1-ին կիսամյակում**:

Քննարկումներ՝ դատական նախադեպերի և ԵՄ փորձի շուրջ:

Ուսումնական աշխատանքների տեսակները	Ամբողջը, ակ. ժամ.	Բաշխումը ըստ կիսամյակների					
		1 Կիս. ա.	2 Կիս. ա.	3 Կիս. ա.	4 կիս.	5 Կիս. ա.	6 Կիս. ա.
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Ըստ կիսամյակի ընդհանուր դասընթացի ուսուցման ծանրաբեռնվածությունը	144	144					
1.1. Լսարանային պարապմունքներ:	32	32					
1.1.1. Դասախոսություններ	16	16					
1.1.2. Սեմինարներ	16	16					
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք	102	102					
Քննություն							

1.1. Դասընթացի թեմատիկ պլան

Դասընթացի բաժինները և թեմաները	Ընդհանուր (ակ. ժամ)	Դասախոսություններ (ակ. ժամ)	Սեմինար (ակ. ժամ)	Պարապմունքների այլ տեսակներ (ակ. ժամ)
Բաժին 1. Ապացույցների ստուգումը և ընդհանուր հակացույց ու ն	144	16	16	102

Թեմա1.1. Ապացույցների հակացույց ունը, բնութագիրը	11	1	1	8
Թեմա1.2 Ապացույցների համակարգը, դասակարգումը	11	1	1	8
Թեմա1.3. Ապացուցման հակացույց ունը, սուբյեկտները	11	1	1	8
Բաժին 2. Ապացույցների աղբյուրներ և տեսակներ				
Թեմա2.1 Վկաների ցուցմունքներ	11	1	1	8
Թեմա2.2. Մեղադրյալի և կասկածյալի ցուցմունքներ	11	1	1	8
Թեմա2.3 Փաստաթղթեր, առարկաներ, փորձաքննություն	11	1	1	8
Թեմա2.4 Տեխնիկական միջոցներով ստացված տեղեկություններ	11	1	1	8
Բաժին 3. Ապացույցների հավաքագրում և ամրագրում				
Թեմա3.1 Դատավարական գործողություններ (դիտում, իրազարկություն, հարցաքննություն)	11	1	1	8

Թեմա 3.2 Ապացույցների անթույլատրելիության հիմքեր	11	1	1	8
Թեմա 3.3 Օրինականության և պաշտանվանության սկզբունքներ	11	1	1	8
Բաժին 4. Ապացույցների գնահատում				
Թեմա 4.1 Վերլուծության և ըստ պաշտանվանության, ընդունելիության, համապատասխանության և բավարարության	11	1	1	8
4.2 Դատավորի և քննիչի հայեցողության և ըստ ապացուցման ընթացքում	11	2	2	8
4.3 Ապացույցների համակցված գնահատում	11	3	3	6
Ընդամենը	144	16	16	102

Դասընթացի բովանդակություն

1. Բաժին 1. Ապացույցների տեսության ընդհանուր հասկացություն

- Ապացույցների հասկացությունը, բնութագիրը
- Ապացույցների համակարգը, դասակարգումը
- Ապացուցման հասկացությունը, սուբյեկտները

2. Բաժին 2. Ապացույցների աղբյուրներ և տեսակներ

- Վկաների ցուցմունքներ
- Մեղադրյալի և կասկածյալի ցուցմունքներ
- Փաստաթղթեր, առարկաներ, փորձաքննություն

- Տեխնիկական միջոցներով ստացված տեղեկություններ

3. Բաժին 3. Ապացույցների հավաքագրում և ամրագրում

- Դատավարական գործողություններ (դիտում, խուզարկություն, հարցաքննություն)
- Ապացույցների անթույլատրելիության հիմքեր
- Օրինականության և պաշտպանվածության սկզբունքներ

4. Բաժին 4. Ապացույցների գնահատում

- Վերլուծություն ըստ պատշաճության, ընդունելիության, համապատասխանության և բավարարության
- Դատավորի և քննիչի հայեցողությունը ապացուցման ընթացքում
- Ապացույցների համակցված գնահատում

Վերահսկման ձևեր

- Ընթացիկ վերահսկում`
- գրավոր թեստեր,
- հարցերի քննարկում,
- գործնական վարժանքներ (օրինակ` ապացուցողական սխեմայի կազմում)
- Վերջնական վերահսկում`
- գրավոր քննություն` տեսական հարցեր + դեպքերի վերլուծություն

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

- Հիմնական գրականություն`
- ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք (վերջին փոփոխություններով)
- Գ. Ավետիսյան. Քրեական դատավարություն
- Վ. Գրիգորյան. Ապացույցների տեսություն ՀՀ-ում
- ՌԴ և ԵՄ պետությունների համեմատական փորձի աղբյուրներ
- Լրացուցիչ գրականություն`
- ՄԻԵԴ որոշումներ` 6-րդ և 13-րդ հոդվածների կիրառմամբ
- Գիտական հոդվածներ և մեկնաբանություններ ՀՀ ՔԴՕ-ի վերաբերյալ
- Դատական պրակտիկա ՀՀ և ԵՄ դատարանների

7. Օրինակային առաջադրանքներ

- Ի՞նչ ապացույցներ են համարվում անթույլատրելի ՀՀ ՔԴՕ-ի համաձայն

- Վերլուծել գործնական իրավիճակ, որտեղ խախտվել է ապացույցի ձեռքբերման կարգը
- Համեմատել վկայի և փորձագետի ցուցմունքի ապացուցողական ուժը
- Կազմել ապացույցների գնահատման սխեմա նախաքննության փուլում